ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΩΝ

[Γραμμένα γιὰ τὸ «Μπουκέτο»]

Καλοκαιράκια ἀλάβαστρα, μουχρώματα,
γλύκες, πληγές,
ἄϋλοι κρουνοί, δασάκια μέσ' στὰ σύθαμπα,
γλυκὲς πηγές·

φλόγες αὐγές, λαχτάρες, θεῖα λυσίματα
θανατερά,
— τοῦ ἥλιου γλαυκὰ σβυσίματα
μέσ' στὰ νερά...

Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, πράσινα χρυσόμηλα
τῆς χαραυγῆς!
ἔλα, γλυκό μου βράδι, ἄρρητα μήλινο,
καὶ μὴν ἀργεῖς...

πόθοι αὐγινοί, πλανέματα, λυσίματα
θανατερά,
— λαγγέματα, σβυαίματα,
λόγια φτερά...

ΜΑΤΙΑ

Μάτια συναντημένα μέσ' στὰ τρίστρατα,
γιὰ ποιὸ σκοπό; —
ποὺ μιὰ στιγμὴ μᾶς δίνουνται, καὶ χάνουνται,
καὶ τ' ἀγαπῶ,

ἔτσι, γοργὰ ἰδωμένα μέσ' στὸ στρίψιμο
τοῦ σοκακιοῦ,—
ποὺ ὅλο περνᾶν καὶ φεύγουνε, καὶ χάνουνται,
καὶ πᾶνε ποῦ;

μάτια τοῦ κάκου, μάτια δίχως ὄφελος,
μάτια στερνά,—
ποὺ δίνουνται ἔτσι, ἀλλόκοτα—καὶ χάνουνται
μέσ' στὰ στενά,

καὶ ποὺ θυμίζουν κάτι ποὺ δὲ γίνεται,
πολὺ γλυκό,—
κάτι ποὺ σὰ νὰ ἐχάθη μέσ' στὰ σύννεφα,
κι' ἀπὸ καιρό... **Νικολέων Λαμπθιώτης**

ἔκαμε ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν λαΐδην διὰ τὸ ποιητικὸν ὕφος καὶ τὴν λεπτότητά του. Ἡ δόξα τοῦ Λαμαρτίνου δὲν εἶχε φθάσει ἕως τότε μέχρι τῆς Στάνοπ. Τὸν ἀγνοοῦσε ἐντελῶς. Ἀλλ' ἐμάντευε ἀπὸ τὸ γράμμα του τὸν ἐξαιρετικὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἐδέχθη.

Αὐτῆς τῆς ἐπισκέψεως ἔχει δόσει ὁ Λαμαρτῖνος ἐκτενῆ περιγραφὴν εἰς πολλὰς σελίδας εἰς τὸ γνωστὸν ἔργον του «Ταξεῖδι εἰς τὴν Ἀνατολὴν». Ἦτο μία δεξίωσις ποὺ ἐνθυμίζει τὰ ἤθη τῶν Ἀσιατῶν ἡγεμόνων. Ὁ Λαμαρτῖνος ἐπέρασε ἀπὸ στοὰς, ἀπὸ ἐρημικοὺς διαδρόμους, ἀπὸ αὐλάς, ἀπὸ κήπους περιφερικοὺς περιπτέρων καὶ ὡδηγήθη εἰς μίαν αἴθουσαν σκιᾶν μεγιλοπρεπῶς ἐπιπλωμένην κατ' ἀνατολικὸν ἐντελῶς τρόπον. Ἡ Λαΐδη Στάνοπ ἐκάθητο εἰς ἕνα διβάνι μὲ φόρεμα πριγκηπίσσης τῆς Ἀνατολῆς μ'ἕνα τουρμπάνι λευκὸν εἰς τὸ κεφάλι καὶ μὲ πασουμάκια τούρκικα ἀπὸ μαροκινόν. Ἦτο τότε πλέον πενῆντα χρόνων, ἀλλὰ διετηρεῖτο καλὰ ἀκόμη. Εἶχε χαρακτηριστικὰ λεπτὰ καὶ εὐγενῆ, ἔκφρασιν γαλήνιον καὶ σοβαρὰν καὶ χειρονομίας μεγαλοπρεπεῖς. Ἡ ὡμορφιά της, ἤτο ἀπὸ ἐκείνας ποὺ δὲν ἀλλοιώνονται μὲ τὸν χρόνον, ἀλλὰ πέρνουν μόνον αὐστηροτέραν ἔκφρασιν. Ἐμίλησε εἰς τὸν Λαμαρτῖνον μὲ ἐνδιαφέρον. Αἱ πεποιθήσεις της ἦσαν πεποιθήσεις ἱερείας ἀσιατικοῦ ἱεροῦ. Ἐπίστευε εἰς τὸ μοιραῖον, εἶχε μάθει τὴν τέχνην νὰ διαβάζῃ εἰς τὰ ἄστρα, ὀλίγων λεπτῶν συνάντησις μὲ ἕνα πρόσωπον ἦτο ἀρκετὴ διὰ νὰ μαντεύσῃ μ' ἀκρίβειαν σχεδόν, κατὰ τὸν Λαμαρτῖνον, τὸ παρελθόν του καὶ νὰ διαβλέψῃ τὸ μέλλον του. Ὁ γάλλος ποιητὴς ὁμολογεῖ ὅτι πράγματι κατεπλάγη. Ἦτο ἔμπρός του μιὰ πραγματικὴ Σίβυλλα. Συνεζήτησαν ἀκόμη ἐπὶ τῶν πολιτικῶν θεωριῶν τῆς ἐποχῆς. Περὶ ἀριστοκρατίας καὶ δημοκρατίας. Ἡ Στάνοπ εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς. Ἤθελε νὰ ἐξευγενισθοῦν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς καλλιεργείας τῶν γενεῶν. Αἱ θρησκευτικαί της πεποιθήσεις ἦσαν μεσαιωνικαί. Ὁ Χριστὸς κατ' αὐτὴν ἦλθε διὰ νὰ προαναγγείλῃ τὸν Μεσσίαν. Αὐτὸν τὸν Μεσσίαν ἀνέμενε ἡ Στάνοπ καὶ ἐπίστευε ὅτι ἡ ἔλευσίς του δὲν ἦτο μακρυνή. Τὸ ὑπεστήριξε μὲ θρησκευτικὸν πάθος καὶ συμπεράσματα φιλοσοφικὰ ἐπὶ τῶν πνευματικῶν ρευμάτων τῶν τελευταίων αἰώνων. Ἦτο πράγματι σοφή. Ἡ ἀνάγκη τῆς ὁποκαθάρσεως τῆς συγχρόνου ψυχῆς ἦτο δι' αὐτὴν ἀνάγκη διὰ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας της ἡ ἔρουσα ἀνθρωπότης. Μιὰ ἀλλόκοτος ἀλχημικὴ τῆξις τῶν ἀρχῶν τῶν παλαιῶν θρησκευμάτων, τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν τῶν αἰώνων, τῶν μυστικῶν τῆς περσικῆς ἀστρολογίας, τῶν ἀσιατικῶν δογματισμῶν εἶχε συντελεσθῇ εἰς τὸν ἐγκέφαλόν της διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ μεσσιανισμοῦ.

Ὑπῆρξε ἡ ἐξωτικωτέρα ὀνειροπόλος τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Μία βισίλισσα Σαββᾶ πράγματι ἀλλὰ ἀποπνευματωμένη καὶ δραματικὴ ὡς σαιξπήρειος φυσιογνωμία.

Δ. Α. Κόκκινος

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κ. Χαριλ. Ἀντωνάτου. Οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα ἀναδημοσιεύσεως της καὶ ἐκδόσεως ἐκτὸς τοῦ μεταφραστοῦ.]

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μέσα σ' ὅλα μου τὰ καθήκοντα, μοῦ ἔμενε νὰ κάμω ἐπίσκεψη στὴν παλιά μου δασκάλα, τὴ δασκάλα τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας. Τὴ δύστυχη! Μ' ἀγκάλιασε, μ' ἐφίλησε, καὶ μοῦ ἔκαμε ἀμέσως πρόταση γάμου! Ἤθελε νὰ μοῦ δώσῃ γιὰ γυναῖκα, μιὰ νέα κόρη τῆς γειτονιᾶς της,ποὺ τῆς ἐπαινοῦσε τὰ χαρίσματα μ' ἀσυγκράτητον ἐνθουσιασμό. Ἡ νέα ἐτούτη κόρη εἶχε πολλὰ προτερήματα, πολλὰ ταλέντα. Θὰ τὰ παραλείψω ὅλα, ἐχτὸς ἀπὸ ἕνα μόνο, τὸ πειὸ ἀξιοσημείωτο καὶ πειὸ κατάλληλο νὰ συναρπάσῃ τὸ αἴσθημα καὶ τὸν ἔρωτα ἑνὸς συζύγου: θὰ σηκων τουνε τὴ νύχτα, κάθε Σάββατο, θὰ ζύμωνε τὸ ψωμὶ κι' ἐνωρὶς τὸ πρωῖ θὰ μοῦ τὸ ἔφερνε, ψημένο καὶ ζεστό, στὸ κρεββάτι μου... Ἀποκρίθηκα πῶς θὰ τὸ σκεφτόμουνα (1). Σ' αὐτὴν ἐπίσης τὴν ἐποχὴ μιὰ κυρία τῆς γειτονιᾶς ἔστειλε νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὸ σπίτι μας μιὰ χτένα καθαρή. Δὲν ὑπῆρχε στὸ σπίτι παρὰ μία, ἡ δική μου. Ἀποφάσισα λοιπὸν νὰ τῆς τὴν δανείσω. Ὄντες μοῦ τὴν ἔφερε πίσω, ἡ φτωχή μου χτένα ἦταν σὲ τέτοια κατάσταση, ποὺ ἀρνήθηκα νὰ τὴν πιάσω στὸ χέρι μου. Τὴν ἔβαλα ἐκεῖ, ὕστερα ὅμως ἀναγκάσθηκα νὰ παραβίασω τὴν ἀπόφασή μου καὶ τὴν πῆρα νὰν τὴν καθαρίσω. Ἦταν μαύρη, ὄχι ἀπὸ κοσμετίκι, ποὺ δὲν τὸ ἤξεραν ἀκόμα στὴ χώρα (2), ἀλλ' ἀπὸ μιὰ λύγδα, ποὺ τὴν γέμιζε μέχρι ἄκρες! Τὸ πρῶτο ἐτοῦτο μεροδοῦλι δὲν ἔφθασε νὰ τὴν καθαρίσω ὁλόκληρη καὶ τ' ἀχνάρια τῆς ὕλης αὐτῆς ἔμειναν γιὰ μέρες ἀκόμα διατηρημένα. Ἡ στομαχοταραχή μου, στὸ διάστημα τῆς ἡράκλειας αὐτῆς ἐργασίας, μ' ἔκαμε νὰ ὁρκισθῶ πῶς, ἂν ἡ κυρία ἐκείνη τολμοῦσε νὰ ξαναζητήσῃ τὴ χτένα μου, θὰ τῆς ἔστερνα μίαν ἀξίνα (3). Ἄλλη ἀφορμὴ νὰ δυσαρεστηθῶ μοῦ συνέβηκε μὲ τὴ δολοφονία τοῦ Ἄτλαντά μου. Ἕνας ὡραῖος Γεωγραφικὸς Ἄτλας καινούργιος καὶ καλοδεμένος, ποὺ τὸν ἔφερ' ἀπὸ τὸ Παρίσι! Ἔκαμα τρ λάθος νὰν τόνε δανείσω σ' ἕνα νέον, ποὺ μελετοῦσε Γεωγραφία! Ἀ! ἂν ἠμποροῦσα νὰ ὑποψιασθῶ! Ὄντες μοῦ τὸν ἔφερε πίσω,χρειάσθηκε νὰν τὸν πιάσω μὲ τὲς ἄκρες τῶν δαχτύλων μου καὶ νὰν τὸν πετάξω ἀπὸ τὸ παρεθῦρι. Ἦταν στραπατσαρισμένος καὶ λερωμένος κατὰ τέτοιον τρόπο, ποὺ δὲν ἐμποροῦσα νὰν τὸν πλησιάσω, χωρὶς διάθεση γιὰ ἐμετό!!

***

Τότες ἦταν, καθὼς εἶπα, ποὺ ἐσύνθεσα μερικοὺς στίχους. Ἐὰν δὲν εἶχαν σχεδὸν ὅλοι κηλιδωθῆ μ' ἐκφράσεις καὶ πράγματα αἰσχρά, θὰ τοὺς εἶχα διατηρήσει καὶ θὰ εἶχαν, στὴν ἰσχνή μας φιλολογία, τὴν ἀξία, ποὺ ἔχει πάντα τὸ λίγο, στὴν ἀρχὴ κάθε πράγματος.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνη ἤμουνα 29 ἢ 30 χρόνων. Ἀνδρικὴ ἡλικία θὰ σκεφθῇ κανείς. Εἶχα ὅμως ἀπὸ φυσικό, μιὰ μακρυνή, ποὺ λέμε, παιδικὴν ἡλικία. Ἐν τούτοις οἱ γονέοι μου, ποὺ ἦταν στὰ πράγματα κι' ἤθελαν ἀπόλυτα νὰ μὲ σρώξουν πρὸς στὲς δημόσιες θέσες μ' ἐπίεζαν νὰ πάρωτὴν ἕδρα τοῦ Παρέδρου δικαστῆ στὸ Ληξοῦρι. Ἐσυναίνεσα σὲ τοῦτο, γιὰ νὰν τοὺς εὐχαριστήσω, ἦταν ὅμως αὐτὸ ὑπερβολικὰ σοβαρὴ κι' ἐνοχλητικὴ γιὰ τὴν ψυχή μου ἀπασχόληση· τόσο, ποὺ κάθε φορά, ποὺ ἔμπαινα στὸ σπίτι, ἀφιερωνόμουν σ' ἐκεῖνο, ποὺ ἦταν γιὰ μένα ἐξαιρετικὴ διασκέδαση: νὰ στήνω παγίδες γιὰ τὲς γάτες τοῦ σπιτιοῦ! Τὲς ἔδιωχνα πρὸς ἕνα ἀριμάρι, ὅπου εἶχα τοποθετημένα κόσκινα, στερεωμένα, ποὺ ἔπρεπε νὰν τὰ πηδήσουν· γάτες καὶ κόσκινα ἀναποδογύριζαν τότες μὲ πάταγο!

Πρωτοῦ νὰ κατηγορηθῶ γιὰ σκληρότητα πρὸς τὲς γάτες, πρέπει νὰ ξέρετε πῶς αὐτὲς καθόλου δὲν ὑπόφερναν. Ἐκεῖνα, ποὺ μόνα ὑπόφερναν, ἦταν τὰ κόσκινα, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ πέσιμο, ἔσπαζαν, πρὸς μεγάλη μανία τῆς μάνας μου.

Καὶ μ' ἄλλον ἀκόμα τρόπο διασκέδαζα. Εἶχα ἕναν ὄμορφο κυνηγάρικο σκύλλο, ποὺ αἰσθανόμουνα εὐχαρίστηση νὰν τὸν περιτυλίγω σὰ νήπιο, ὅπως συνήθιζαν στὴ χώρα· ἔπειτα τὸν ἔπερνα στὴν ἀγκαλιά μου κι' ἑτοιμάζοντας τὴν πανάδα, τοῦ ἔδινα νὰ φάῃ μ' ἕνα μικρὸ κουτάλι. Ἡ προθυμία, μὲ τὴν ὁποία ὁ σκύλλος ἐδεχότουνε ἐτούτην τὴν περιποίηση, μὲ γέμιζε χαρά.

Θὰ μποροῦσα νὰ ἀναφέρω ἄλλα παρόμοια ἀνέκδοτα, ἀντίθετα μὲ τὴν ἡλικία μου, εἶναι ὅμως κουραστικὸ νὰ μακραίνῃ κανεὶς τὴ διήγηση τῶν ἰδίων του ἀδυναμιῶν καὶ δὲν ἔχω ὅλο τὸ θάρρος τοῦ Jean-Jacques-Rousseau (4).

---

1) Σημ. Λασκαρ. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ συνήθιζαν ἀκόμη νὰ φτειάνουν τὸ ψωμὶ στὸ σπίτι. Μεγάλο μέρος τῆς βδομάδας περνοῦσε σὲ προετοιμασίες, στὸ καθάρισμα τοῦ σιταριοῦ, στὸ πλύσιμο του, στὸ στέγνωμά του, στὸ ἄλεσμά του σ'τοὺς νερόμυλους, ποὺ εἶχε κάθε οἰκογένεια· τὴν Παρασκευὴ ἐκρησάριζαν τὸ ἀλεῦρι· τὸ Σαββάτο τὸ ἐζύμωναν καὶ προχωροῦσαν στὸ ψήσιμο του στὸν ἰδιαίτερό τους φοῦρνο.

2) Σημ. Μετ.. Χώρα στὴν Ἐφτάνησο λένε τὴν πρωτεύουσα κάθε νομοῦ, ἀλλὰ στὴν Κεφαλονιὰ λένε ἔτσι καὶ τὸ Ληξοῦρι.

3) Σημ. Λασκαρ. Οἱ ἀναγνῶστες, ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἀφελίμων τεχνῶν θὰ χρωσιοῦν εὐγνωμοσύνη στὸν ταπεινὸ τοπογράφο, ποὺ διηγεῖται αὐτὰ τὰ πράγματα. Κι' ἴσως ἤθελε εὐχηθοῦν, "Ἰστορίες μὲ μεγαλείτερην ἀξίωσι νὰ εἴχαν ἐξοικονομήσει μερικὲς σελίδες σερατιωτικῶν ἐλιγιῶν καὶ πολιτικῶν ρηδιουργιῶν, γιὰ νὰ μᾶς κάμουν γνωστό, πῶς ἔφτειαναν τὰ σαλόνια καὶ τοὺς κοιτῶνες τους οἱ πρόγονοί μας. (Macaulay "Ἱστορία τοῦ Λουτροῦ).

4) Σημ. Μετ. Rousseau (1712—78). Ὁ μεγάλος Γάλλος συγγραφέας καὶ φιλόσοφος. Γράφει κι' αὐτὸς ἐπεισόδια τῆς ζωῆς του εἰς τὸ σύγγραμμά του Confessions.»